

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

153. An possit pœnam in leviolem mutare, & in specie, num possit pœnas corporales, vel etiam pœnam depositionis mutare in pecuniariam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

Questio 151. An Vicarius sine speciali mandato facere possit gratiam, seu poenam remittere?

Respondeo negative. Pirh. l. cit. num. 45. ubi: non potest delictum condonare (intellige remissa poena) nisi hoc ipsum specialiter & expresse fuerit illi concessum. Azor. *inst. mor.* p. 2. l. 3. q. 6. Sbroz. l. 2. q. 38. num. 1. citatis Rebuff. in *pr. tit. form. Vicar.* num. 176. & seq. Cardin. in *Clem. unica. de offic. Vicar.* num. 16. & *ibidem* Abb. num. 18. & aliis plurimis. Vicarius enim juxta dicta saepius sine speciali mandato expedire nequit, quae sapiunt meram liberalitatem, & gratiam; utpote quae in generali Vicariatus commissione non includuntur. Proceditque Responso, etiam si Episcopus non sit in Dicecesi. Sbroz. num. 4. citato Abb. *ubi ante*. Poterit tamen Vicarius facere gratiam de speciali mandato in iis casibus, in quibus Episcopo permissum est remittere poenam, Sbroz. n. 5.

Questio 152. An Vicarius sine speciali mandato possit absolvere inquisitum?

Respondeo: non convenire in hoc Auctores. Nam primò affirmant apud Sbroz. l. 2. q. 66. num. 1. Marian. in *c. qualiter. il. 2. de accusat. q. 5. a. 14.* Felin. in *c. non potest. de re Judic. col. 4. num. 5.* dicens, quòd, liceat Vicarius Episcopi ex generali mandato non possit punire, sicut tamen potest inquirere, (intellige in ordine ad deferendum Episcopo) ita etiam possit absolvere inquisitum, etiam absque ulla alia relatione ad superiorem, subdens hoc esse dictum peregrinum, & nunquam obliviscendum.

2. E contra negant apud Sbroz. num. 2. Ripa in l. qui condemnare. ff. de re judic. col. 3. num. 1. Foller. *pr. crimin. can. 3. part. Judic. rit. vel absolvatur in fine.* hac docti ratione, quòd Vicarius prohibeatur condemnare criminosos ex defectu potestatis, non autem in favorem inquisiti per textum *c. licet. de offic. Vicar. in 6.* si autem caret potestate condemnandi, consequenter etiam carere videatur potestate absolvendi juxta l. nemo, qui condemnare. ff. de Reg. juris. ubi Decius, & Egnol. & quam regulam multis extollit Menoch. l. 1. de arbit. judic. q. 23. num. 35. Item quia jurisdictionis est limitate concessa Vicario. *c. l. i. de arbit. judic. q. 23. num. 35.* Item cum illi causarum cognitio mandata sit, non verò decisio causarum criminalium; adeoque nec extendenda ad absolutionem inquisitorum. Ac denique ut Foller. ne, si illi dicta absolutio permilla esset, frustratoria foret relatio facienda Episcopo.

3. Mediam quasi viam ingrediuntur distinguendo apud Sbroz. num. 4. Diaz. in *pr. crimin. can. c. 5. num. 5.* Rota. *decis. 2. alias 66. rit. de offic. Vicar.* nempe, quòd sicut Vicario permittitur facere inquisitionem ad effectum remittendi culpabiles ad Episcopum, sic quoque possit absolvere inquisitos ad effectum remittendi illos ad Episcopum, si fuerint inventi culpabiles; vel etiam poterit, ubi post inquisitionem non apparuerit delictum, seu delictum non fuerit probatum, cessare ab inquisitione, & inquisitum dimittere, ut Pax Jord. Et sic jam non urget dicta regula: *nemo, qui condemnare.* dum nimirum hoc modo non absolvetur inquisitus à crimine, sed ab inquisitione ad effectum transmittendi illum puniendum ad Episcopum, si culpabilis inventus: vel etiam pure dimittendo illum. In quo casu poterit illum dimissum revocare Episcopus, & denno contra eum inquirere ac procedere; cum Vicarius ab-

stinendo ab ulteriore inquisitione illum non absolvetur à crimine. Et huic sententiae media adstipulatur Pax Jord. l. 12. tit. 1. num. 225. citans Barbosa de potest. Episc. p. 3. allegat. 54. num. 118. Marian. in *c. qualiter. de accusat. num. 171.* quin & ipse Sbroz. l. cit. num. 5. eamque confirmat, & declarat hac ratione: ubi reus inquisitus absolvitur ab inquisitione ad effectum transmittendi illum ad Episcopum, non videtur absolutus simpliciter, & diffinitivè, sicut quando absolvitur à crimine non commisso. Et in primo casu non obstat exceptio rei judicatae, quemadmodum illa obstat in secundo casu, sed iterum inquiri potest secus ac in secundo. Et veram esse hanc sententiam, & ab omnibus approbatam, quòd quando quis est absolutus à crimine non commisso, competat ei exceptio rei judicatae, nec possit amplius contra eum procedi; secus si absolutus esset à crimine non probato, astruit Clar. in *pract. crim. §. fin. vers. hac quidem.* Foller. in *practi crim. can. fol. 302. num. 3.* apud Sbroz. qui subdit, hinc jam mirum non esse, si Vicarius de potestate ordinaria possit absolvere inquisitum ad dictum effectum transmittendi illum ad Episcopum puniendum, licet prohibeatur punire, non autem possit absolvere diffinitivè.

Questio 153. Num Vicarius possit poenam in leviozem mutare, & in specie, nam possit poenas corporales, vel etiam poenam depositionis mutare in pecuniariam?

Respondeo ad primum, tamen si Vicario commissa esset specialiter potestas causas criminales cognoscendi, & judicandi, non tamen potest poenam à jure Canonico vel particulari statuto dicecesano impositam & definitam in leviozem mutare, nisi hoc ipsum specialiter & expresse ipsi fuerit concessum, posito, quòd Episcopus in talibus dispensare potest. Laym. in *c. licet. de offic. Vicar. in 6. num. 2. §. ceterum.* Pirh. l. cit. num. 45. Azor. l. cit. Et sic non potest eas mutare in pecuniarias. Pax Jord. l. 12. tit. 1. num. 228. citans Cuch. *Inst. Juris Can. tit. 8. de de offic. Vicar. num. 109.* Rebuff. in *pr. tit. form. Vicar. num. 15.* Idque etiam si haberet speciale mandatum ad dispensandum; quia in generali potestate dispensandi non comprehenditur potestas dispensandi super crimine, & commutandi poenam, vel faciendi compositiones, Sbroz. l. 2. q. 37. num. 3. juncto num. 1. & 10. Sic quoque non poterit commutare poenam privationis vel depositionis à beneficio in poenam pecuniariam. Sbroz. *cit. num. 3.* citans Castrenf. *conf. 348. num. 1. & seq. in 2.* Bertach. *de Episc. p. 5. l. 4. tit. de auctor. Episc. circa Judic. num. 53. & p. 6. rit. de Vicar. Episc. num. 1.* Clar. in *pract. crim. §. fin. q. 57.* Borgas. *de irreg. & dispens. p. 5. c. fin. num. 22. & 33.* Sed nec ipse Episcopus sine causa poenam minuere, aut in aliam commutare potest, multòque minus recipere compositiones super omnibus criminibus. Sbroz. l. cit. num. 7. ex Castrenf. *ubi ante* cum Gl. & Canonistis in *c. licet. de penit.* Menoch. *de arb. Judic. l. 1. q. 66. num. 10.* Julio Claro l. cit. q. 85. Abb. in *c. ut Clericorum. de vita, & honest. Clericor. num. 10.* & aliis, quos citat; sed tunc demum, cum crimina levia sunt vel extraordinaria, in quibus locus est poenae arbitrariae, vel quando in iis potest dispensare, vel saltem cessat omnis suspicio avaritiae, moveturque causa correctionis, ut quando applicatur poena loco pio, vel aliae causae adfunt, de quibus DD. *loci cit. ac praecipue* Castrenf. l. cit. Gl. & Abbas in *c. licet.* Unde jam etiam responsum limitat Sbroz. l. cit.

l. cit. num. 13. ita ut in criminibus levibus vel extraordinariis, in quibus imponitur poena Judicis arbitrio, Vicarius quoque Episcopi facere possit compositiones juxta facti qualitatem; secus in criminibus gravibus, uti & in illis, in quibus taxata est poena à jure, & in quibus agitur de poena depositionis ab ordine, vel privationis beneficii. Citat pro hac limitatione Castrenf. Bertach. *ubi anec. Cuch. tit. de Vicar. Episc. num. 109.* Diaz. &c. Quam tamen limitationem etiam sublimitat *num. 16. & 17.* ita ut fieri possit hæc dispensatio seu commutatio poenæ ab Episcopo ejusve Vicario ante latam sententiam, non autem post, pro quo citat Cuchum. *Instit. jur. can. de Episc. num. 306.* Felin. *in c. qualiter. de accusat. num. 129.* Nisi forte in sententia fuerit reservatum jus mutandæ poenæ, aut concessa restitutio, adversus sententiam; aut aliqua justa causa impellat, ut Cuch. *l. cit. n. 308.*

PARAGRAPHUS VII.

De potestate Vicarii circa ultimas voluntates.

Questio 154. An Vicarius possit pias defunctorum voluntates demandare executioni?

Respondeo: sine speciali mandato Episcopi (qui constitutus quoque est executor piarum voluntatum. *l. si quis ad declinandam. §. ubi autem. c. de Episc. & Cleric. & ut latè Menoch. ad 4. remed. ad ipsi-scenda. num. 256. & Cuch. l. cit. de Episc. num. 142. & seq. apud Sbroz. l. 2. q. 49. num. 1.*) id non posse Vicarium, Barbof. *de potest. Episc. p. 3. allegat. 54. n. 104.* Pax Jord. *l. 12. tit. 1. num. 208.* Sbroz. *l. c. n. 2.* citato Bald. *in l. nulli. c. de probat. num. 8.* poterit tamen id ipsum ex speciali Episcopi mandato. Sbroz. *ibid.* Licet enim executor testamentarius facere nequeat subexecutorem, tanquam electa sit fides ejus & industria suæ personæ, ut probat *cit. l. nulli. & ibi Bald. num. 4.* in legatis tamen ad pias causas potest hujusmodi officium delegari. Sbroz. *l. cit. num. 3. & 4.* citans Bald. *in c. cum causis. de Cleric.* Tiraq. *de privilegiis pia causa. privileg. 31. in fine;* eò quod favore piarum causarum relaxentur juris subtilitates. Ad hoc verò, ut Episcopus in hujusmodi executionibus vices suas committere possit alteri, requiritur causa aliqua. Sbroz. *n. 6.* ex Bald. *in cit. l. nulli. num. 8.* Quin & limitationem aliam adjicit Sbroz. *num. 7.* ut Vicarius Episcopi habens speciale mandatum exequendi dictas voluntates, non censeatur adhuc habere mandatum ad liquidandum fructus.

Questio 155. An Vicarius ex officio suo compellere possit executores, fidei commissarios, etiam laicos ad exequendas pias defunctorum voluntates?

Respondet affirmativè Barbof. *l. cit. num. 105.* Sbroz. *l. 2. q. 50.* citans *c. Joannes. c. si heres. c. tua nos. de testamentis.* Pavin. *de potest. Cap. Sed. vac. p. 1. q. 8. num. 7.* Gemin. *consil. 114. n. 5.*

Questio 156. An possit quoque prorogare tempus executoribus?

Respondeo affirmativè. Barbof. *cit. num. 105.* Sbroz. *l. 2. q. 51. num. 1.* Idque etiam si sint Juris vel constitutionis Synodalis. Sbroz. *l. cit. citatis*

Calder. *cons. 5. tit. de Vicar. Felin. in c. ex parte. de consil. col. 3. post num. 1.* Ratio tamen quam adjicit Sbroz. nempe, quod id sit jurisdictionis voluntariæ, quæ transit in Vicarium, non magnopere urget; cum plura sint jurisdictionis voluntariæ, quæ non transeunt in Vicarium.

Questio 157. An Vicarius possit exigere rationes à testamentorum executoribus?

Respondet Sbroz. *l. 2. q. 52.* posse Vicarium tanquam Ordinarium rationem exigere ab executoribus de testamentorum executionibus, etiam Religiosis exemptis, & delinquentes circa illas punire juxta *Clem. l. de testam. & ibi Glof. & Canonist.* quem textum etiam allegat Pavin. *p. 1. q. 8. num. 5. & p. 2. q. 7. num. 6.* pro Capitulo Sede vacante ejusque Vicario.

Questio 158. Quid possit Vicarius circa mutationem ultimarum voluntatum?

Respondeo: posse Vicarium Episcopi in erectione Ecclesiæ & applicatione bonorum eidem relictorum in aliquo mutare voluntatem testatoris, decisum fuisse à Rota teste Mohed. *decis. manuscrip. 124.* refert Sbroz. *l. 2. q. 54.* Barbof. *l. cit.* quò ad hoc punctum remittit ad Moner. *de commut. ultim. volunt. c. 5. num. 484.* verum videndum, quid hac in parte, & quo jure comperat Episcopis ipsis, & de in applicandum vel negandum ejus Vicario.

Questio 159. An Vicarius Episcopi adire possit hereditatem lucrosam delatam Ecclesiæ Cathedrali?

Respondeo: affirmari id absolute à Pavin. *l. cit. p. 2. q. 8. num. 27.* Sbroz. verò *l. 2. q. 53.* id verum existimat, ubi adest speciale mandatum. Rationem dat, quòd Vicarius Episcopi economum Ecclesiæ constituere nequeat, nisi adsit speciale mandatum. Pro quo citat Felin. *in c. quoniam. de offic. ordin. in fin. Lap. allegat. 8. ubi Apostil. Mandos. in verb. economum.*

PARAGRAPHUS VIII.

De potestate Vicarii circa matrimonialia.

Questio 160. An Vicarius Episcopi possit cognoscere causas matrimoniales?

1. Respondeo primò: causas matrimoniales ex speciali commissione Episcopi posse cognoscere à Vicario. Sbroz. *l. 2. q. 42. a num. 5.* Pich. *ad tit. de offic. Vicar. num. 47.* citans Sanch. *de matrim. l. 2. d. 40. num. 17. in fine.* Rebuff. *in pr. tit. form. Vicar. num. 155.* Tametsi enim cognitio hujusmodi causarum spectet ad Episcopalem dignitatem, ut rectè Sbroz. *l. cit. num. 6.* non tamen ideo incommisibilibus est alteri non Episcopo; cum etiam ea, quæ dignitatis Episcopalis sunt, inferiori Episcopo committi possint. Sbroz. *l. 2. q. 28.* citans Abb. *in c. quanto de consuetud. num. 2. in c. accidentibus. de excess. Prelator. num. 2. & 3. Syl. in sum. v. Episcopus. num. 9. &c.* Tametsi etiam causis criminalibus æquiparentur, sintque inter causas majores & arduas, quippe in quibus agitur de statu hominis juxta *c. penult. de in in-*